

KANNATUSTE RADA MAUIL –

hirmkõrged lained, mudarattad, ülim kuumus

Oma esimese Xterra maastikutriatloni võistluse vanusegrupi võit tagas mulle pileti Xterra maailmameistrivõistlustele, mida korraldatakse 1996. aastast saadik Mauiil. Otsustasin, et algaja õnne ei tohi kergekäeliselt suhtuda ja ikkagi osaleda.

tekst: **Külliki Taylor** | fotod: **Xterra, erakogu**

Väljas on täpselt üks soojakraad, kui ratta autost välja tõstan. Kümne minutiga on külmunud rattakingades varbad, põlved ja sõrmed. Kõrvemaa metsaradadel värsket õhku hingavad inimesed on välja otsinud sallid ja tuttmütsid. Mina aga ei püüagi külmaga võidelda. Täpselt seitsme päeva pärast olen oma rattaga palju ebameeldivamates tingimustes – Mauiil on oodata sooja üle 30 kraadi.

„Oot, millal sul see Hawaii võistlus oligi,“ küsib esmaspäeva õhtul basseinis juba kolmas treeningukaaslane. „Mitte veel niipea, alles nädala lõpus,“ vastan ja unun edasi. Aga aklimatiseerumine? Aga ajavahega harjumine?

Maastikurattasõit kui võõras ala

Xterra on maastikutriatlon ning öeldakse, et kolmandik sellest koosneb triatlonist, kolmandik maastikurattasõidust ja kolmandik ellujäämisest. Triatloniga olen tuttav ja ellujäämisega saan ka ehk hakkama, kuid maastikurattasõit on minu jaoks võõras.

Esimese maastikurattasõidu tegin suve alguses ning optimistliku hinnangu kohaselt leidsin, et umbes kolme aasta pärast võiks maastikutriatloni võistlustel osalema hakata. Kuid suve lõpul Soomes oma esimese Xterra võistluse vanusegrupi võit tõi kvalifitseerumise MM-ile ning olles nädal aega hiljem läbinud ka Norra Xterra, otsustasin, et algaja õnne ei tohi kergekäeliselt suhtuda ning ikkagi osaleda ka Mauiil toimuvatel Xterra maailmameistrivõistlustel.

Öeldakse, et kolmandik Xterrast koosneb triatlonist, kolmandik maastikurattasõidust ja kolmandik ellujäämisest.

Mauit peetakse maastikutriatloni sünnipaigaks ning maailmameistrivõistlused toimuvad seal alates 1996. aastast. Üle maailma asetleidvad Xterra etapid võimaldavad vanusegruppide võitjatel (mõnel võistlusel ka teise koha saanutel) Mauiile kvalifitseeruda. Professionaalid võistlevad eraldi arvestuses ja auhinnaraha on kuuldavasti motiveeriv.

triathlon

Mul ei õnnestunud välja selgitada, kas varem on mõni eestlane MM-il Mauiil võistelnud. See võimendas veelgi küsimust – kuidas valmistuda, kui sa täpselt ei tea, milleks valmistud. Otsustasin ennast mitte lasta häirida teadmisesest, et tegemist on maailma ühe raskeima rajaga nii profiili kui ka ilmastikutingimuste poolest ning jätkata tavapäraseid treeninguid koduses Nõmme metsas ja väikeses Ülemiste ujulas.

Kõige olulisem on võistlejate turvalisus

Mauile lendan teadlikult nii hilja kui võimalik. Ma ei taha, et kuumus ja ajavahe mind ära kurnaks. Siiski soovn, et jääks piisavalt aega radadega tutvuda. Jooksuraja saangi täies mahus enne võistlust läbida, kuid rattarada oli eelnevate orkaanide ja paduvihmade tõttu nii halvas seisukorras, et võistlejatel paluti seal sõitmist vältida lootuses, et võistluspäevaks rada vähegi läbitavamaks muutuks. Lisaks sõidetakse enamuse rattarajast eramaadel, kus on võimalik viibida omaniku loal vaid selleks ettenähtud ajal. Seetõttu ei saa nendel radadel väljaspool maailma-meistrivõistlusi ka harjutada.

Ookean on meeldivalt soe, kuid päris ruttu saab selgeks, et ujumise õnnestu-

mine sõltub ainult lainetega toimetuleku oskusest. Ülemiste ujulas väga ei laineta, nii et see oskus veel puudub. Järjest enam tundub, et Xterra jaoks on vaja täiesti omalaadseid oskusi, millest triatlioni harrastades pole siiani aimugi olnud.

Ei jää midagi üle, kui vabastada sõrmed pidurilt, kuristikku laskuda ja loota, et kõik lõpeb hästi.

Võistluskeskuse rohelus, vaikus ja ilu ei anna kuidagi märku peagi algavast julmast katsumusest, kuigi võistlejaid on kogunenud 800 ringis. Rattateenindus töötab kolm päeva pausideta kuni vahetusala sulgemiseni – enamik osalejatest lasevad rattale alla panna mudas liikumiseks mõeldud rehvid. Mina seda ei tee, sest tean, et kannatusi rajal ei suuda ka mudarehv piisavalt leevendada.

Infotunnis on korraldajad silmanähtavalt murelikud – rattaraja olukord pole paranenud, paks muda katab suuremat osa ratta- ja jooksu-

rajast. Räägitakse plaan B-st. Kuulan ükskõikse rahuga, sest minu kujutlus maailma raskeimast rajast ei välistaks ka võimalust, et korraldajad teavitaksid meid võistlusega samal ajal asetleidvast kuulipilduja õppustest. On veel lootust, et asjad paranevad, kui ainult öösel kuiv oleks.

Veel kord rõhutatakse, et kõige olulisem on võistlejate turvalisus – mitte ühestki kukkujast ei tohi peatumata ja olukorda kontrollimata mööduda, kõikidest kukkujatest peab võimalikult kiirelt ja täpselt meditsiinipatrulli teavitama.

Öösel ärkan vastu rõduäärt peksva meeletu vihmasaju peale ja mõtlen: plaan B. Esimest korda võistluse ajaloot otsustatakse raja esimesed kaks kilomeetrit asfalti-laadsele pinnasele suunata ja ratta cut-off'i aega (see on aeg, mille jooksul pead rattarajalt tagasi vahetusalas olema) pikendada 45 minuti võrra.

Kui sa ei tea, mida teha, ära tee midagi

Hommikul särab taevas päike ja kuigi väike ärevus on eesootava katsumuse raskuse tõttu hinges, tunnen end üldiselt hästi. Mul on selleks päevaks kaks eesmärki: läbida rada ennast vigastamata ja võistlus lõpetada. Hawaii on kodust liiga kaugel, et DNF-iga (did not finish ehk katkestamine) siit lahkuda. Sisemine sportlik eneseuhkus nõustub pärast mõningaid läbirääkimisi ka võimalusega lõpetada vanuseklassi viimase naisena. Peaasi, et jääksin terveks, peaasi, et suudaks katsumuse lõpuni teha.

Vahetusalas sätib minu kõrval ratast paika Austraalia koondise vormis naisterahvas. Muu jutu seas küsin ka lainete kohta, kuidas saada vette ja sealt välja. Ta andis nõu: vette minnes sukeldu laine alla ja välja tulles ole laine peale. Selge pilt, lihtne.

Enne starti õnnistab rannas kõiki võistlejaid Maui vaimumees, sopsutades kohalikku taimestikku vastu võistleja pead. Ilmselge, et olen hullema eest nüüd kaitstud. Star-dihetkeks on tuul tõusnud ja lained muutuvad iga minutiga suuremaks. Meri, mis kogu aeg on horisontaalses asendis lainetanud, hakkab äkki vertikaalse seinana kalda poole liikuma. Tajun kergelt hirmu, sest mul pole vähematki aimu, mida sellest seinast

läbimiseks tegema pean. Lülitan igasuguse mõtletegevuse välja ja jään lootma, et kehal on mingi lahendus.

Ujumise rada on M tähe kujuline, kus vahepeal tuleb veest välja tulla, rannal joosta ja siis ennast tagasi vette võidelda. Endalegi üllatuseks tulen lainete taltsutamiseга lõpuks hästi toime ja strateegia, et kui sa ei tea, mida teha, ära tee midagi, töötab ideaalselt – veest saan välja esimeste naiste hulgas.

Lohistan ratast nagu surnud eeslit

Rattarada algab kümnekilomeetrise järsu tõusuga, mida katab paks muda kiht. Ruttu saab selgeks, et ainuke edasiliikumise viis on ratta enda järel tirimine, püüdes teise käega millest iganes kinni haarates tasakaalu säilitada. Iga paarikümne meetri järel peab peatuma ja ratast puhastama, et mudast ja taimestikust kinnikiilunud rattad taas ringi hakkaks käima.

Mingil hetkel ei jaksa enam ratast puhastada ja lohistan seda nagu surnud eeslit enda järel. Umbes viiendal kilomeetril kella vaadates on ilmselge, et cut-off'i ajaks pole lootuski vahetusalasse jõuda, kuid mõeldes, et teisipäevasele kojulennule peaks siiski jõudma, proovin optimistlikku meelt säilitada. Kilomeetrid venivad, mina venin, ainult aeg näib kiirelt liikuvat.

Minuga samas tempos liiguvad kaks vagurat meest ja Kreeka lipuvärvides naisterahvas. Iga rattapuhastuse episoodi saadab kreeklanna emotsionaalne omakeelne tiraad, mida ilmestab hoogne kätega vehkimine ja

jalgade trampimine. Milleks asjatult energiat raisata, mõtleb põhjamaalane. Aga energiavaegus tabab ka üleliigsete liigutusteta, ülilm kuumus ja niiskus teevad oma töö. Kaasavõetud geelid ja joogipudelid tühjenevad kiirelt, rajal toitlustuspunktid puuduvad.

Paks kuivanud muda on rattakingad moondanud kivist jalavarjudeks.

Pärast igavikuna tunduvat tõusu ootab ees järsk langus. Meenub fakt ühe eelmisel aastal osalenud meesterahva blogisissekandest, et ta sai sellel suurte lahtiste kividega laskumisel kiiruseks 65 km/h. Ja et laskumise lõpus oli hunnik katkiseid mehi ja rattaid. Ei jää midagi üle, kui

vabastada sõrmed pidurilt, kuristikku laskuda ja lootma, et kõik lõpeb hästi.

Lõpuks jõuan suuremate vigastuste ja piisava ajavaruga vahetusalasse ning hing rõõmustab, et ometi saab jooksma. Vahetusalal tabab mind veel üks Xterra ootamatus. Paks kuivanud muda on rattakingad moondanud kivist jalavarjudeks ning nende jalast eemaldamine osutub täiesti võimatuks. Kuna ei taibanud haamrit kaasa võtta, hakkas kruvikeerajaga jalgu kingadest välja toksima.

Luud on terved, hambad suus

Jooks rattata on kergendus. Kuigi õigete jooksujalatsite olemasolul oleks rada olnud tunduvalt lihtsam läbida. Keskendun nägemisulatuses olevate jooksjate püüdumisele, see aitab mõtteid valutegevast õlast ja väsimusest eemal hoida.

Neljandal kilomeetril lebab siruli mudas Suurbritannia meesterahvas. Proovin uurida, mis on juhtunud ja kas saan aidata. Vastuseks kuulen ootamatult ülireibast „kõik on väga hästi ja absoluutselt mitte midagi pole viga”. Õnneks ragistab juba põõsastikus kandraamiga meditsiinipersonal.

Enne finišisse jõudmist on vaja läbida veel lõik rannaliivas ja viimane tõus finišikaare suunas. Kaare alt läbides saab lõpetaja kaela traditsioonilise Hawaii lillevaniku ja maailmameistrivõistluste medali. Mingiteks emotsioonideks energiat enam alles pole.

Hiljem, kui ennast reipamalt tunnen, on hea meel, et täitsin eesmärgid – luud on terved, hambad suus ja finišiprotokollis vanusegrupi 16. koht. Õhtul küsib trennikaaslane, kas teeksin veel seda võistlust. Ma ei ole siiani endas vastust leida suutnud. ☺

